

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Samrådsspørgsmål V

Vil ministeren redegøre for, hvorfor der er lovgivningsmæssige forskelle på håndteringen af forureningerne omkring Grindsted afhængig af, om forureningerne er defineret som en generationsforurening? Hvordan undgår man, at ansvaret for oprydning af en forurening bliver kasterbold mellem region og stat?

Samrådsspørgsmål W

Vil ministeren tage initiativ til de nødvendige lovgivningsændringer, så al dokumenteret forurening i Grindsted – herunder også den på lossepladsen – kategoriseres som generationsforurening og dermed behandles og håndteres som en helhed?

Svar

Indledning

Tak for samrådsspørgsmålene.

Vi har i Danmark ti generationsforureninger som er omfattet af aftalen om generationsforureninger. Forureningen fra fabriksgrunden i Grindsted er én af dem. Det er en beklagelig regning, vi står med, og som desværre er opstået i en tid med en langt mere lempelig miljøregulering, end den vi har i dag.

Generelt om generationsforureninger

Generationsforureninger er kendetegnet ved at være omkostningskrævende, og ved at oprensningen tager mange år. Generationsforureninger er store og komplekse, og der findes ikke et quick-fix til at håndtere forureningerne.

Regionerne har selv fastlagt, hvornår der er tale om en generationsforurening, og på den baggrund har regionerne udpeget de 10 generationsforureninger.

Danske Regioner definerer *generationsforureninger* som de jordforureninger, der vurderes at koste mere end 50 mio. kr. at håndtere. Samtidigt anslår Danske Regioner, at udgifterne til fuld oprensning af alle generationsforureningerne vil koste mellem to og fire milliarder kroner.

Danske Regioner har udarbejdet en samlet plan for prioritering og oprensning af generationsforureningerne, således at vi får risikoen ved disse forureninger fjernet. Og denne plan er regionerne i fuld gang med at handle på.

Regeringen har i bl.a. forståelsespapiret "*Retfærdig retning for Danmark*" slået helt fast, at generationsforureningerne skal prioriteres, håndteres og oprenses. Der er i den sammenhæng også ad flere omgange afsat ekstra midler til oprensning af generationsforureningerne.

Under den tidligere regering blev der i 2019 og 2020 afsat en samlet bevilling på 100 mio. kr. netop til forurening efter Grindstedværket og Cheminova.

Og med Finansloven for 2021 indgik Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet en historisk aftale om at gå i gang med oprensning af generationsforureningerne.

Konkret betyder aftalen, at der tilføres 630 mio. kr. som ekstra midler til generationsforureningerne frem mod 2025. Det betyder, at der alene i år er afsat 100 mio. kr., som er øremærket til generationsforureningerne.

Aftalepartierne var enige om, at fem af generationsforureningerne ved henholdsvis Himmarn Strand, Kærgård Klitplantage, det tidligere Grindstedværket, Høfde 42 og Cheminovas gamle fabriksgrund skal prioriteres – helt i overensstemmelse med regionernes plan for oprensning.

Derfor er Regionerne nu i fuld gang med at gennemføre fase 1 i deres plan for oprensning af generationsforureninger.

Som jeg har sagt før, er det afgørende for mig, at det bliver i vores tid, at der bliver taget de afgørende skridt hen mod en reel håndtering og oprensning af generationsforureningerne i Danmark.

Generelt om regionernes prioritering af jordforureninger

Parallelt med de hyppigt omtalte generationsforureninger findes de øvrige jordforureninger – store som små - som falder under regionernes sædvanlige opgave.

Der findes ca. 37.000 kortlagte arealer på landsplan, og regionerne brugte i 2020 ca. 440 mio. kroner på jordforureningsområdet – ud over de ekstra midler afsat til generationsforureninger. Det er rigtig mange penge.

Men selv en så stor bevilling indebærer, at regionerne skal prioritere, hvilke jordforureninger der skal håndteres først, på baggrund af risikoen for grundvandet, overfladevandet, naturen eller menneskers sundhed.

En prioritering er derfor en forudsætning for at sikre, at regionerne tager hånd om de største og mest akutte forureningstrusler først, så vi får mest miljø for pengene. Dette princip gælder i øvrigt også for generationsforureningerne.

Regionernes indsats skal som sagt rettes mod de jordforureninger, der kan udgøre en risiko over for grundvandet, overfladevandet, naturen eller menneskers sundhed – det der omtales som de offentlige indsatsområder. Det er fastlagt i jordforureningsloven og har været gældende for den

offentlige indsats, siden vi fik loven for mere end 20 år siden. Det er forklaringen på, at der er forskellige tilgange til hver enkelt forurening. Det, synes jeg, er et fornuftigt princip.

I den sidste tids pressedækning har der været stillet spørgsmål ved, hvorvidt regionerne kan iværksætte en indsats på områder, der falder uden for den offentlige indsats. Det spørgsmål er tidligere blevet besvaret af Kammeradvokaten. Og Kammeradvokaten siger således, at regionerne kan iværksætte en indsats uden for de offentlige indsatsområder, hvis regionen vurderer, at der *"er særlige tungtvejende hensyn til menneskers sundhed og det omgivende miljø"*.

For mig er der ikke tvivl om, at regionen har rig mulighed for at gå i gang der, hvor de synes, det er nødvendigt. For der er vel enighed om, at det er regionen, der har ansvaret for at udpege, hvad der falder under den offentlige indsats og derefter prioritere, hvor de vil lægge deres indsats.

Særligt i forhold til Grindsted

Grindstedværket er af regionen udpeget som generationsforurening. I Grindsted er der samtidig andre kilder, end selve fabriksgrunden.

Banegravsdepotet og en gammel losseplads har blandt andet i mange år været en del af regionens sædvanlige indsats, med fokus på at tage hånd om den risiko disse kilder udgør. Som jeg har sagt

tidligere, er det regionens opgave at prioritere de kilder, der udgør den største risiko.

Vi har fra regeringens side fulgt til punkt og prikke den opdeling, som regionen har lavet, hvor grindstedværket defineres som generationsforurening, mens de øvrige områder indgår i regionens almindelige jordforureningsindsats.

Afslutning

Jorden skal IKKE være giftig. Vores natur skal ikke være forurennet. Man skal kunne nyde naturen uden frygt for sin sundhed. Jeg er glad for, at vi nu rydder op efter de allerstørste forureninger fra tidligere tiders kemiproduktion og virksomheder, der har forurennet naturen og jorden.

Med de 630 mio. kr. til generationsforureninger har vi sikret, at opgaven med at rydde forureningen fra det tidligere Grindstedværk kan igangsættes og forhåbentligt hurtigere blive ryddet op. Jeg følger fremdriften af undersøgelser og oprensning, og i 2023 skal der gøres status over indsatsen.

Tak for ordet.